

ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคต ความฉลาดทางอารมณ์ และสัมพันธภาพ
ในครอบครัวกับความมีวินัยในตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง และความสามารถ
ในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 :

การวิเคราะห์สหสัมพันธ์คาโนนิกอล

The Relationships Between Future Orientation, Emotional
Intelligence And Family Relationships With Self-Discipline,
Self-Confidence And Problem-Solving Ability Of
Prathomsueksa 6 Students : Cononical
Correlation Analysis

สุจินี ปลื้มใจ¹

ประวิต เอรารวรรณ²

มนุญ ศิวารมย์³

บทคัดย่อ

ความมีวินัยในตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง และความสามารถในการแก้ปัญหาเป็น
คุณลักษณะที่สำคัญที่จะต้องส่งเสริมให้มีในตัวเด็กนักเรียนทุกคนเพื่อให้ทุกคนประสบผลสำเร็จ
ในอนาคตต่อไป การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์แบบคาโนนิกอลระหว่างลักษณะ
มุ่งอนาคต ความฉลาดทางอารมณ์ และสัมพันธภาพในครอบครัว กับความมีวินัยในตนเอง ความเชื่อมั่น
ในตนเอง และความสามารถในการแก้ปัญหา กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียน
ที่ 2 ปีการศึกษา 2554 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 จำนวน 360 คน
ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบวัด
จำนวน 1 ฉบับแบ่งเป็น 6 ตอน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สหสัมพันธ์อย่างง่าย (Simple
Correlation) และสหสัมพันธ์คาโนนิกอล (Canonical Correlation) ผลการวิจัยปรากฏ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคต ความฉลาดทางอารมณ์ และ
สัมพันธภาพในครอบครัว กับความมีวินัยในตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง และความสามารถในการ
แก้ปัญหา ผลปรากฏว่าลักษณะมุ่งอนาคต ความฉลาดทางอารมณ์ และสัมพันธภาพในครอบครัว มี
ความสัมพันธ์ทางบวกกับความมีวินัยในตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง และความสามารถในการ

¹ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² รองศาสตราจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

³ อาจารย์ ดร. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

แก้ปัญหา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .578 ถึง .690

2. ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์คาโนนิคอลล

สหสัมพันธ์คาโนนิคอลลระหว่างลักษณะมุ่งอนาคต ความฉลาดทางอารมณ์ และสัมพันธภาพในครอบครัว กับความมีวินัยในตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง และความสามารถในการแก้ปัญหา มี 3 ชุด โดยในชุดแรกมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คาโนนิคอลลที่ได้สูงสุดเท่ากับ .805 สามารถอธิบายความสัมพันธ์ได้ประมาณร้อยละ 64.8 ความสัมพันธ์นี้เกิดจากชุดตัวแปรตามที่มีค่าน้ำหนักมากที่สุด คือ ความมีวินัยในตนเอง และจากค่าน้ำหนักชุดตัวแปรอิสระ คือ สัมพันธภาพในครอบครัว ส่วนในชุดที่สองและชุดที่สามค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คาโนนิคอลล ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

โดยสรุป ความมีวินัยในตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง และความสามารถในการแก้ปัญหามีความสัมพันธ์กับลักษณะมุ่งอนาคต ความฉลาดทางอารมณ์ และสัมพันธภาพในครอบครัว

คำสำคัญ : ลักษณะมุ่งอนาคต, ความฉลาดทางอารมณ์, สัมพันธภาพในครอบครัว,ความมีวินัยในตนเอง, ความเชื่อมั่นในตนเอง, ความสามารถในการแก้ปัญหา

ABSTRACT

self-discipline, self-confidence and problem-solving are features that are important to promote in students everyone for successful in future. The research aimed to investigate the canonical relationship of future orientation, emotional intelligence and family relationships with self-discipline, self-confidence and problem-solving. The sample consisted of 360 Prathom sukxa 6 Students in second term of academic year 2011 under office of the Basic Education Commission Roiet area 2, obtained through the multi-stage random sampling technique. The instruments used were 1 test 6 path. The data were analyzed by using simple correlation and canonical correlation.

The results of the study were as follow:

1. Analysis of relationships between future orientation, emotional intelligence and family relationships affecting to self-discipline, self-confidence and problem-solving the results of future orientation, emotional intelligence and family relationships positively related to self-discipline, self-confidence and

problem-solving at the .01 level of significance included, with a correlation coefficients between .578 to .690

2. Analysis of canonical correlations revealed the following.

There were three sets canonical correlations between future orientation, emotional intelligence and family relationships affecting to self-discipline, self-confidence and problem-solving. The first set at the .01 level of significance had canonical correlations of .805 which could explain the relationship at 64.8 percent. This relationship was originated from the dependent variables with the most weight was problem-solving and from the weight of independent factors was emotional intelligence. In this second set and third set had canonical correlations non-significance.

In conclusion self-discipline, self-confidence and problem-solving had relations with future orientation, emotional intelligence and family relationships.

Keywords : Self-Discipline, Self-Confidence, Problem-solving Ability, Future Orientation, Emotional Intelligence and Family Relationships

บทนำ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุขมีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 3)

การปลูกฝังวินัยในตนเองเป็นเรื่องสำคัญ ที่จะต้องส่งเสริมและพัฒนาให้เกิดขึ้นในตัวบุคคล โดยอาศัยกระบวนการทางการศึกษา การส่งเสริมความมีวินัยในตนเองแก่นักเรียนหรือเยาวชนของชาติ จะต้องปลูกฝังตั้งแต่ต้นในวัยเด็กเพราะเด็กเปรียบเหมือนผ้าขาว การอบรมสั่งสอนสิ่งที่ดีก็เปรียบเหมือนการแต่งแต้มลวดลายลงบนผืนผ้า หากปลูกฝังให้เกิดวินัยในตนเอง เด็กเหล่านี้จะเจริญเติบโตเข้าสู่วัย

ผู้ใหญ่โดยเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพในอนาคตการส่งเสริมด้านวินัยในตนเองนั้น (กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์. 2535 : 227) กล่าวว่าการมุ่งให้นักเรียนทุกคนมีพัฒนาการไปจนถึงขั้นที่สามารถควบคุมดูแลตนเองและสังคมส่วนรวมให้อยู่กันอย่างมีความสุขและปฏิบัติได้ด้วยตนเอง ครูที่ทำหน้าที่อบรมสั่งสอนวิชาความรู้ควรระลึกไว้เสมอว่า ในการส่งเสริมวินัยนักเรียนเป้าหมายสูงสุดคือ การสร้างวินัยในตนเองให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียนโดยเฉพาะในระดับประถมศึกษา เพราะในวัยนี้โรงเรียนสามารถมองเห็นปัญหาของนักเรียนได้ง่ายและชัดเจนเมื่อทราบถึงสาเหตุก็จะสามารถแก้ไขปัญหานั้นได้ทันที สำหรับโรงเรียนนั้นจะมีครูเป็นแม่แบบในการปลูกฝังความมีวินัยในตนเองให้กับเด็กนักเรียน ทั้งนี้เนื่องจากในวันหนึ่ง ๆ เด็กจะมีเวลาอยู่ในโรงเรียนมากกว่าที่เด็กอยู่บ้าน เด็กบางคนพ่อแม่ทำงานนอกบ้าน ไม่มีเวลาในการอบรมเลี้ยงดูลูก โรงเรียนจึงมีบทบาทสำคัญในกระบวนการอบรมสั่งสอนต่าง ๆ โดยเฉพาะการฝึกวินัยให้กับเด็ก เด็กจะเจริญเติบโตเป็นผู้มีระเบียบวินัย มีคุณธรรมและปรับตัวได้ดีเพียงใดถือว่าเป็นความรับผิดชอบของครู ดังนั้นในการจัดการดูแลชั้นเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา ครูผู้สอน และครูประจำชั้นจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งทั้งในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทางด้านวิชาการ การควบคุมดูแลระเบียบวินัยในชั้นเรียน การปลูกฝังความมีวินัยในตนเองให้แก่เด็กนักเรียน รวมถึงการประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ศิษย์ด้วย (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2541 : 5)

จุดหมายเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ข้อที่ 2 ต้องการให้นักเรียนมีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต และสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ประการที่ 3 คือ ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม (หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551) ความสามารถในการแก้ปัญหาด้านการเรียน ถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในชีวิตเป็นพื้นฐานที่จะนำไปสู่อนาคต ความสามารถในการแก้ปัญหการเรียนเป็นการนำความรู้ความสามารถที่มีไปใช้ในการแก้ปัญหา หรือเผชิญสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับการเรียนการศึกษา นำไปสู่ส่วนหนึ่งของความสำเร็จของชีวิตในอนาคต เพราะหากเด็กไทยได้รับการส่งเสริมสนับสนุนในการแก้ปัญหา ก็สามารถนำความรู้ความคิดมาประยุกต์ดัดแปลง เพื่อเตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ซึ่งจะช่วยให้สามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีคุณภาพต่อไป (โกวิทย์ ประวาลพลฤกษ์. 2534 : 1)

จากความสำคัญและปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจจะศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคต ความฉลาดทางอารมณ์ และสัมพันธภาพในครอบครัว กับความมีวินัยในตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง และความสามารถในการแก้ปัญหา โดยใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์คาโนนิคัล (Canonical Correlation Analysis) ซึ่งเป็นเทคนิคที่ช่วยให้สามารถอธิบายปรากฏการณ์ของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามได้ชัดเจนและแม่นยำขึ้น เพราะสามารถศึกษา

ตัวแปรต่าง ๆ ทั้งที่เป็นตัวแปรอิสระและตัวแปรตามฝ่ายละหลาย ๆ ตัวไปพร้อม ๆ กันสอดคล้องกับสภาพธรรมชาติของปรากฏการณ์ ทั้งนี้เพื่อจะเป็นประโยชน์ในการพิจารณาว่า ลักษณะมุ่งอนาคต ความฉลาดทางอารมณ์ และสัมพันธภาพในครอบครัว ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง และความสามารถในการแก้ปัญหาหรือไม่ อันจะเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางหนึ่งในการนำไปส่งเสริม ความมีวินัยในตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง และความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนในอนาคตต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มของตัวแปรอิสระ ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคต ความฉลาดทางอารมณ์ และสัมพันธภาพในครอบครัว กับกลุ่มของตัวแปรตาม ได้แก่ ความมีวินัยในตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง และความสามารถในการแก้ปัญหา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อศึกษาสหสัมพันธ์คาโนนิกอลระหว่างกลุ่มของตัวแปรอิสระ ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคต ความฉลาดทางอารมณ์ และสัมพันธภาพในครอบครัว ที่ส่งผลกับกลุ่มของตัวแปรตาม ได้แก่ ความมีวินัยในตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง และความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

สมมุติฐานของการวิจัย

1. ลักษณะมุ่งอนาคต ความฉลาดทางอารมณ์ และสัมพันธภาพในครอบครัว มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความมีวินัยในตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง และความสามารถในการแก้ปัญหา
2. สหสัมพันธ์คาโนนิกอลระหว่างกลุ่มของตัวแปรอิสระ ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคต ความฉลาดทางอารมณ์ และสัมพันธภาพในครอบครัว กับกลุ่มของตัวแปรตาม ได้แก่ ความมีวินัยในตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง และความสามารถในการแก้ปัญหา มีนัยสำคัญทางสถิติ

วิธีดำเนินการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 340 โรงเรียน และมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 5,861 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554

จำนวน 360 คน โดยทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi - Stage Random Sampling)

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

3.1.1 ลักษณะมุ่งอนาคต

3.1.2 ความฉลาดทางอารมณ์

3.1.3 สัมพันธภาพในครอบครัว

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

3.2.1 ความมีวินัยในตนเอง

3.2.2 ความเชื่อมั่นในตนเอง

3.2.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบวัด จำนวน 1 ฉบับ เป็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 82 ข้อ โดยแบ่งเป็น 6 ตอน โดยแต่ละตอนได้คุณภาพดังนี้

ตอนที่ 1 แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .232 ถึง .435 และมีความเชื่อมั่นเท่ากับ .734

ตอนที่ 2 แบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .217 ถึง .384 และมีความเชื่อมั่นเท่ากับ .652

ตอนที่ 3 แบบวัดสัมพันธภาพในครอบครัว มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .200 ถึง .585 และมีความเชื่อมั่นเท่ากับ .746

ตอนที่ 4 แบบวัดความมีวินัยในตนเอง มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .278 ถึง .516 และมีความเชื่อมั่นเท่ากับ .804

ตอนที่ 5 แบบวัดความเชื่อมั่นในตนเอง มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .279 ถึง .541 และมีความเชื่อมั่นเท่ากับ .792

ตอนที่ 6 แบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .208 ถึง .564 และมีความเชื่อมั่นเท่ากับ .760

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ติดต่อขอหนังสือราชการจากคณะศึกษาศาสตร์ ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากโรงเรียนประถมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2
2. นำหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ไปติดต่อขออนุญาตฝ่ายวิชาการของแต่ละโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
3. เตรียมแบบวัดให้เพียงพอกับจำนวนกลุ่มตัวอย่าง
4. อธิบายให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ และประโยชน์ที่ได้รับจากแบบวัด

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยมีการวิเคราะห์ตามขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์หาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้
  - 1.1 หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน พิจารณาตัดสินเป็นรายข้อ แล้วเลือกข้อที่ผู้เชี่ยวชาญให้คะแนนสอดคล้องกัน โดยหาค่าเฉลี่ย ของคะแนนความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับคุณลักษณะที่วัด
  - 1.2 หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างคะแนนรายข้อแต่ละข้อกับคะแนนรวม
  - 1.3 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา
2. คำนวณหาค่าสถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ระหว่างกันของตัวแปรอิสระ โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (Simple Correlation)
4. วิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มของตัวแปรอิสระกับกลุ่มของตัวแปรตาม โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คาโนนิกอล (Canonical Correlation)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ระหว่างระหว่างชุดตัวแปรอิสระ คือ ลักษณะมุ่งอนาคต ความฉลาดทางอารมณ์ และสัมพันธ์ภาพในครอบครัว กับชุดตัวแปรตาม คือ ความมีวินัยในตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง และความสามารถในการแก้ปัญหา ปรากฏผลดังนี้

1.1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปรอิสระ พบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีค่าอยู่ระหว่าง .635 ถึง .669 ดังรายละเอียดต่อไปนี้ ลักษณะมุ่งอนาคตกับความฉลาดทางอารมณ์ มีความสัมพันธ์กันสูงสุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .669 และลักษณะมุ่งอนาคต กับสัมพันธ์ภาพในครอบครัวมีความสัมพันธ์กันต่ำสุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .635

1.2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปรตาม พบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีค่าอยู่ระหว่าง .706 ถึง .781 ดังรายละเอียดต่อไปนี้ ความเชื่อมั่นในตนเอง กับความสามารถในการแก้ปัญหา มีความสัมพันธ์กันสูงสุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .781 และควมมีวินัยในตนเอง กับความสามารถในการแก้ปัญหา มีความสัมพันธ์กันต่ำสุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .706

1.3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม พบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีค่าอยู่ระหว่าง .578 ถึง .690 ดังรายละเอียดต่อไปนี้ สัมพันธ์ภาพในครอบครัว กับควมมีวินัยในตนเอง มีความสัมพันธ์กันสูงสุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .690 และลักษณะมุ่งอนาคต กับควมมีวินัยในตนเอง มีความสัมพันธ์กันต่ำสุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .578

2. ผลการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์คาโนนิคอล ปรากฏผลดังนี้

2.1 สหสัมพันธ์คาโนนิคอลระหว่างชุดตัวแปรอิสระ คือ ลักษณะมุ่งอนาคต ความฉลาดทางอารมณ์ และสัมพันธ์ภาพในครอบครัว กับชุดตัวแปรตาม คือ ควมมีวินัยในตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง และความสามารถในการแก้ปัญหา ซึ่งชุดที่ 1 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสหสัมพันธ์คาโนนิคอล เท่ากับ .805 เมื่อพิจารณาค่าความแปรปรวนของสหสัมพันธ์คาโนนิคอลมีค่าเท่ากับ .648 แสดงว่า ตัวแปรอิสระเหล่านั้นส่งผลต่อชุดของตัวแปรตามทั้งหมดได้สูงสุดประมาณร้อยละ 64.8 ชุดที่ 2 ค่าสหสัมพันธ์คาโนนิคอล เท่ากับ .117 เมื่อพิจารณาค่าความแปรปรวนของสหสัมพันธ์คาโนนิคอลมีค่าเท่ากับ .014 แสดงว่า ตัวแปรอิสระเหล่านั้นส่งผลต่อชุดของตัวแปรตามทั้งหมดได้สูงสุดประมาณร้อยละ 1.4 และชุดที่ 3 ค่าสหสัมพันธ์คาโนนิคอล เท่ากับ .072 เมื่อพิจารณาค่าความแปรปรวนของสหสัมพันธ์คาโนนิคอลมีค่าเท่ากับ .005 แสดงว่า ตัวแปรอิสระเหล่านั้นส่งผลต่อชุดของตัวแปรตามทั้งหมดได้สูงสุดประมาณร้อยละ 0.5

2.2 สหสัมพันธ์คาโนนิคอลระหว่างชุดตัวแปรอิสระที่ส่งผลต่อชุดตัวแปรตาม พบว่าสหสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 1 ชุด ซึ่งมีค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ .805 เป็นชุดที่มีค่าสหสัมพันธ์สูงที่สุด มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ หรือค่าไอเกนแวลู (Eigenvalue) เท่ากับ .648 แสดงว่าชุดตัวแปรอิสระส่งผลต่อชุดตัวแปรตามได้สูงสุดประมาณร้อยละ 64.8 ความสัมพันธ์นี้เกิดจาก

ชุดตัวแปรตามที่มีค่าน้ำหนักมากที่สุด คือ ความมีวินัยในตนเอง และจากค่าน้ำหนักชุดตัวแปรอิสระ คือ สัมพันธภาพในครอบครัว

จากผลการวิจัยสรุปได้ว่านักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคต ความฉลาดทางอารมณ์ และ สัมพันธภาพในครอบครัวสูง มีแนวโน้มที่จะมีความมีวินัยในตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง และ ความสามารถในการแก้ปัญหาสูง

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้อภิปรายผลได้ดังนี้

1. การอภิปรายผลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม

1.1 ตัวแปรอิสระลักษณะมุ่งอนาคต ความฉลาดทางอารมณ์ และสัมพันธภาพในครอบครัว มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความมีวินัยในตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่านักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคต ความฉลาดทางอารมณ์ และ สัมพันธภาพในครอบครัวสูงจะทำให้มีความมีวินัยในตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของนุชศรา ธิศย์ประเสริฐ (2546 : 82) ที่พบว่า ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความมีวินัยในตนเอง ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความอดทน ความเชื่อมั่นในตนเอง ความเชื่ออำนาจภายในตน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะมุ่งอนาคต และการอบรมเลี้ยงดู ดังนั้นพ่อแม่ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาจึงควรปลูกฝังและส่งเสริมความมีวินัยในตนเองให้กับเด็กในทางที่ถูกต้อง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อรวรรณ พานิชปฐมพงศ์ (2542 : 53-54) ที่พบว่า ปัจจัยทางด้านความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่น ในตนเอง ความอดทน การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันส่งผลต่อความมีวินัยในตนเอง

1.2 ตัวแปรอิสระลักษณะมุ่งอนาคต ความฉลาดทางอารมณ์ และสัมพันธภาพในครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเชื่อมั่นในตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่านักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคต ความฉลาดทางอารมณ์และ สัมพันธภาพในครอบครัวจะทำให้มีความเชื่อมั่นในตนเอง สอดคล้องกับผลการวิจัยของชาญชัย ชำนาญเอื้อ (2550 : 74) ที่พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ การมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น การมีแรงจูงใจ ในตนเองการตระหนักรู้และเข้าใจในอารมณ์ของผู้อื่น การควบคุมอารมณ์ของตนเอง และการตระหนักรู้ และเข้าใจในอารมณ์ของตนเอง ต่างก็มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค สอดคล้องกับสุชา จันทน์เอม (2545 : 24) ได้สรุปอิทธิพลของความสัมพันธ์ในครอบครัวไว้ ดังนี้ (1) ครอบครัวที่บิดามารดาไม่ปรองดองกัน มีการทะเลาะวิวาทโต้เถียงแตกร้างกันบ่อย ๆ จะทำให้เด็กรู้สึก สับสน วุ่นวายและกระวนกระวายใจ จิตใจเต็มไปด้วยความตึงเครียด รู้สึกว่าบ้านเป็นสถานที่ที่ไม่น่า อยู่และไม่ปลอดภัย ทำให้เด็กเกิดความขุ่นมัวในจิตใจ หนีโรงเรียนหรือประพฤติตนไม่สมควรแก่วัย (2) บิดามารดาไม่ได้อยู่ด้วยกัน จะเป็นด้วยการตาย การหย่าร้าง การทอดทิ้ง หรือการแยกกันอยู่ก็ตาม

จะเป็นผลให้เด็กขาดการขาดการเอาใจใส่ ไม่ได้รับความรัก ความอบอุ่นความเห็นอกเห็นใจเท่าที่บิดามารดาอยู่ด้วยกัน มีผลทำให้เด็กมีความรู้สึกไม่ปลอดภัย รู้สึกถูกทอดทิ้งให้อยู่โดดเดี่ยว ขาดผู้ที่จะเป็นแบบอย่างของเด็ก และมีโอกาสที่จะพลัดสิ่งที่ไม่ดี โดยที่ไม่มีผู้ใหญ่ทราบหรือคอยดูแลป้องกัน (3) การแก่งแย่งแข่งขันกันระหว่างพี่น้อง อาจเกิดจากบิดามารดาแสดงให้เห็นว่ามีความลำเอียง รักลูกไม่เท่ากัน หรือระหว่างพี่น้องมีความคิดที่จะเอาใจเอาเปรียบกันหรือทะเลาะวิวาทกัน มักจะเกิดขึ้นในครอบครัวที่มีบุตรเกินกว่า 1 คน เด็กจะคิดว่าไม่ได้รับความยุติธรรมจากพ่อแม่จะมีความโกรธแค้นพ่อแม่ จะมีความรู้สึกและประพฤติด้านรุกราน รู้สึกว่าไม่ปลอดภัยหรือไม่มั่นคงในจิตใจ ขาดความเชื่อมั่นในตนเองและมีความรู้สึกเป็นศัตรูกับคนอื่น ๆ สอดคล้องกับผลการวิจัยของจิรวดี ชุมพล (2549 : 87 - 92) ที่พบว่า ปัจจัยด้านความรับผิดชอบ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สัมพันธภาพในครอบครัว ความเชื่อมั่นในตนเอง และการบรรลุงานตามขั้นพัฒนาการ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการพึ่งตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.3 ตัวแปรอิสระลักษณะมุ่งอนาคต ความฉลาดทางอารมณ์ และสัมพันธภาพในครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการแก้ปัญหา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคต ความฉลาดทางอารมณ์ และสัมพันธภาพในครอบครัวสูงจะทำให้มีความสามารถในการแก้ปัญหา สอดคล้องกับผลการวิจัยของสิทธิมา สุทธิศักดิ์ (2549 : 109) ที่พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความเชื่อมั่นในตนเอง และความสามารถทางสมอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการแก้ปัญหาด้านการเรียน สอดคล้องกับเทิดศักดิ์ เดชคง (2539 : 56-61) ซึ่งกล่าวไว้ว่าผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์จะเป็นผู้ที่มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นสามารถแก้ปัญหาข้อขัดแย้งต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุบรรณ โนมะยา (2548 : 98) ที่พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์ทางบวกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย อัตมโนทัศน์ การเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สัมพันธภาพในครอบครัว สถานภาพครอบครัว และการเลี้ยงดูแบบเข้มงวด

2. การอภิปรายผลเกี่ยวกับสหสัมพันธ์คาโนนิคอล

จากการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามพบว่าตัวแปรทั้งสองกลุ่มมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเพื่อให้สามารถอธิบายปรากฏการณ์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามได้ชัดเจน และแม่นยำยิ่งขึ้น เอื้อให้เกิดความเที่ยงตรงภายนอกและภายในพร้อมๆ กัน ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคสหสัมพันธ์คาโนนิคอล เพื่อทราบสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คาโนนิคอลระหว่างชุดตัวแปรอิสระซึ่งประกอบด้วยลักษณะมุ่งอนาคต ความฉลาดทางอารมณ์ และสัมพันธภาพในครอบครัว กับชุดตัวแปรตามซึ่งประกอบด้วย ความมีวินัยในตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง และความสามารถในการแก้ปัญหา ได้ค่าสหสัมพันธ์ 3 ชุด มีค่าเท่ากับ .805, .117 และ .072 ตามลำดับ ซึ่งตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คาโนนิคอล ชุดที่ 1 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรในชุดแรกมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดเท่ากับ .805 แสดงว่าตัวแปรอิสระเหล่านั้นส่งผลต่อตัวแปรตามได้สูงสุดประมาณร้อยละ 64.8 ตัวแปรที่ได้รับอิทธิพลมากที่สุดคือ ความมีวินัยในตนเอง ตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามความมีวินัยในตนเอง เรียงอันดับจากมากไปหาน้อยคือ สัมพันธภาพในครอบครัว ความฉลาดทางอารมณ์ และลักษณะมุ่งอนาคต ผลดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า นักเรียนที่มีสัมพันธภาพในครอบครัว ความฉลาดทางอารมณ์ และลักษณะมุ่งอนาคตสูง มีแนวโน้มที่จะมีความมีวินัยในตนเองสูง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า สัมพันธภาพในครอบครัว ความฉลาดทางอารมณ์ และลักษณะมุ่งอนาคต มีผลต่อความมีวินัยในตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง และความสามารถในการแก้ปัญหา ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ควรตระหนักถึงความสำคัญและมีการส่งเสริมให้ครูผู้สอนจัดบรรยากาศในชั้นเรียนให้เหมาะสมในการส่งเสริมให้นักเรียนมีวินัยในตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง และมีความสามารถในการแก้ปัญหา

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความมีวินัยในตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง และความสามารถในการแก้ปัญหา คือ สัมพันธภาพในครอบครัว ดังนั้นผู้ปกครอง ควรส่งเสริมและสนับสนุนคุณลักษณะของนักเรียนที่เห็นว่าดี และควรเตือนในสิ่งที่ไม่ดีจะเป็นการช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีวินัยในตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง และมีความสามารถในการแก้ปัญหา

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยในลักษณะเดียวกัน โดยทำการวิจัยกับนักเรียนชั้นอื่นๆ แล้วนำผลที่ได้มาเปรียบเทียบว่าสอดคล้องกันหรือไม่ เพื่อจะได้เป็นการส่งเสริมพัฒนาการด้านความวินัยในตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง และความสามารถในการแก้ปัญหาย่างต่อเนื่อง

2.2 ควรเพิ่มตัวแปรที่นำมาทำวิจัย เพื่อจะได้ทราบว่านอกจากตัวแปรที่ผู้วิจัยนำมาแล้วนั้นมีตัวแปรใดบ้างที่จะช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านความวินัยในตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง และความสามารถในการแก้ปัญหาได้อีกต่อไป

2.3 สำหรับผู้ที่สนใจจะทำวิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์สหสัมพันธ์คาโนนิคอล ควรเพิ่มตัวแปรให้มากขึ้น ทั้งตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม เพราะการวิเคราะห์สหสัมพันธ์คาโนนิคอลช่วยให้อธิบายปรากฏการณ์ของตัวแปรอิสระหรือตัวทำนาย (Predictor Variables) กับตัวแปรตามหรือตัวเกณฑ์ (Criterion Variables) ได้ชัดเจน และแม่นยำขึ้น เอื้อให้เกิดความเที่ยงตรงภายใน (Internal Validity) และภายนอก (External Validity) เพราะสามารถศึกษาตัวแปรต่าง ๆ ทั้งที่เป็นตัวแปร

อิสระ และตัวแปรตามฝ่ายละหลาย ตัว ไปพร้อม ๆ กัน สอดคล้องกับสภาพธรรมชาติของปรากฏการณ์ ซึ่งจะมีความเกี่ยวข้องกันระหว่างตัวแปรต่าง ๆ หลายตัว

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551, 2551.
- โกวิทย์ ประवालพุกข์. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สำหรับอนาคต. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ การศาสนา, 2534.
- จิรวดี ชุมพล. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับการพึ่งตนเองของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2549.
- เทิดศักดิ์ เดชคง. ความฉลาดทางอารมณ์. กรุงเทพฯ : มติชน, 2544.
- สำนักคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. คู่มือสำหรับใช้เป็นแนวทางในการทำหน้าที่วิทยากร. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ, 2540.
- นุชศรา ถิตย์ประเสริฐ. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2546.
- สิทธิมา สุทธิศักดิ์. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความสามารถในการแก้ปัญหาด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 1. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2549.
- สุชา จันทน์เอม. จิตวิทยาเด็กเกเร. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2545.
- สุบรรณ โนมะยา. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความฉลาดทางอารมณ์ ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 ปีการศึกษา 2546 อำเภอหนองฮี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2548.
- อรวรรณ พาณิชย์ปฐมพงศ์. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับพฤติกรรมด้านความมีวินัย ในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2542.
- Stemer, Karl Andrew. (2003). "Family Structure and Discipline Problems at the Middle School Level," Dissertation Abstracts International. 63(9) : 3382-A ; March.
- Weir, J. J. (1974). Problem Solving is Everybody's Problem. Science Teacher.
- Weisinger H. (1998). Emotional Intelligence at Work : The untapped Edge of Success. Publishers, San Fransisco California : Jossy – Bass Ince.